

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 42**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **4**
Семестр(и): **VII (осінній), VIII (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диф. залік**
Пререквізити: **анатомія людини, фізіологія, патоморфологія та патофізіологія**

Кафедра/підрозділ: **кафедра офтальмології, вул. Олеса Гончара, 5**
Керівник освітнього компонента: **проф. Бездітко Павло Андрійович**
e-mail: **pa.bezditko@knu.edu.ua**

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=715>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «Офтальмологія» присвячений вивченню анатомії, фізіології органу зору та наданню допомоги у невідкладних станах, виконанню лікувально-діагностичних процедур, а також профілактиці хвороб, закладає теоретичні основи офтальмології як науки (термінологія, методи дослідження, загальні клінічні симптоми основних захворювань ока, принципи діагностики та лікування, профілактики захворюваності) і призначений для лікарів. З урахуванням міжнародного досвіду та сучасних досягнень медицини засвоюється тактика діагностики та лікування найбільш поширених і соціально значущих офтальмопатологій. Велику увагу приділено оволодінню практичними навичками, надаванню кваліфікованої медичної допомоги, виконанню складних маніпуляцій з діагностичною та лікувальною метою та проведенню лікувально-профілактичних заходів.

У процесі теоретичного та практичного навчання здобувачі освіти удосконалюють свої знання й практичні навички у клінічній офтальмології, що сприятиме формуванню професійної готовності до роботи в закладах охорони здоров'я.

МЕТА КУРСУ:

- опанування необхідних знань та вмінь, а також дій, для оволодіння етико-деонтологічними основами охорони зору, на основі вивчення анатомії, фізіології органу зору, етіології та патогенезу захворювань, їх класифікацій та особливостей клінічної картини.
- забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі охорони здоров'я.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуацій та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати

інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефажівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефажовому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефажівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (6 год.):

1. Досягнення та завдання офтальмології. Функції ока в різному віці. Головні діагностичні методи в офтальмології. Рефракція ока. «Червоне око» - діагностика, невідкладна допомога та профілактика запалення повік, сліззових органів, орбіти, кон'юнктиви, рогівки, судинної оболонки. Особливості кон'юнктивітів, викликаних Covid-19.
2. Поступове зниження зору. Пресбіопія. Катаракта: природжена, набута (травматична, ускладнена, вторинна, стареча). Глаукома. Діагностика, лікування, профілактика. Хвороби сітківки та зорового нерву. Косоокість.
3. Пошкодження органу зору та додаткового апарату ока. Невідкладна допомога. Особливості травм органу зору, отриманих під час воєнних дій. Профілактика.

Перелік тем практичних занять (34 год.):

1. Анатомо-топографічні особливості органу зору. Функції органу зору. Методи дослідження.
2. Рефракція та акомодация. Косоокість. Захворювання повік, слізних органів та орбіти.
3. Захворювання кон'юнктиви. Особливості кон'юнктивітів, викликаних Covid-19. Захворювання рогівки, склери
4. Захворювання судинної оболонки. Захворювання кришталика.
5. Глаукома.
6. Захворювання сітківки, зорового нерву. Зміни органу зору при загальних захворюваннях.

7. Пошкодження органу зору. Особливості травм органу зору, отриманих під час воєнних дій. Невідкладні стани в офтальмології та невідкладна допомога. Диференційний залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 1 «Анатомо-топографічні особливості органу зору. Функції органу зору. Методи дослідження».
2. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 2 «Рефракція та акомодация. Косоокість. Захворювання повік, слізних органів та орбіти».
3. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 3 «Захворювання кон'юнктиви. Особливості кон'юнктивітів, викликаних Covid-19. Захворювання рогівки, склери».
4. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 4 «Захворювання судинної оболонки. Захворювання кришталика».
5. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 5 «Глаукома».
6. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 6 «Захворювання сітківки, зорового нерву. Зміни органу зору при загальних захворюваннях».
7. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок до теми № 7 «Пошкодження органу зору. Особливості травм органу зору, отриманих під час воєнних дій. Невідкладні стани в офтальмології та невідкладна допомога. Диференційний залік».

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normativni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від **2 до 5 балів**. Подання завдань із запізненням без поважних причин тягне за собою зниження оцінки пропорційно відсотку запізнення. Завдання перевіряються до 24 годин. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

У кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну шкалу (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання. Середнє арифметичне ПНД за всі семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Проводиться у формі диференційованого заліку або іспиту. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за дисципліну, становить **200 балів**, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – до **120 балів**,
  - за підсумковий контроль (іспит або диференційований залік) – до **80 балів**.
- Мінімально необхідна кількість балів для зарахування дисципліни – **120**, зокрема:
- за поточну діяльність – не менше **70 балів**,
  - за підсумковий контроль – не менше **50 балів**.

Відповідність оцінок за 200-бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄКТС визначається згідно з таблицею 6 Інструкції з оцінювання.

Оцінка з дисципліни (ОД) виставляється як сума балів за ПНД та підсумковий контроль (120–200 балів). Вона фіксується у заліковій книжці та у відомості успішності за формами:

- У-5.03А – залік,
- У-5.03Б – іспит,
- У-5.03В – диференційований залік.

Студенти, які були допущені до складання підсумкового контролю, але не склали його, отримують оцінку **FX**. Студенти, які не були допущені до підсумкового контролю, отримують оцінку **F**.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є медична форма. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- інші вимоги кафедри

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Очні хвороби /За редакцією Г.Д.Жабоедова, М.М.Сергієнко, К.: "Здоров'я", 1999. - 310с.
2. Сомов Є.Є. «Клінічна офтальмологія. 4-е видання», 2017.
3. Копаєва В.Г. «Очні хвороби. 4-е видання.», 2018.
4. Навчальні завдання для самостійної позааудиторної підготовки до практичних занять з офтальмології для студентів медичного факультету (метод. вказівки кафедри), 2018.

Допоміжна

1. Клінічна офтальмологія / Під редакц. Джек Дж.Канські 2009 р. перевидання – 989с
3. Вибрані лекції з офтальмології, частина I, 2005.

Зав. кафедри офтальмології _____

Бездітко П.А.